

- Elizabeth Laird, 2005: *Košček zemlje*. Prev. Karmen Vidmar. Ljubljana: Grlica. (Romani Grlica), 243 str.
- Agnès de Lestrade, 2009: *Dežela Velike tovarne besed*. Prev. Ana Ambrož. Ilustr. Valeria Docampo. Ljubljana: Kres. 34 str.
- Lonček, kuhaj!*: češka ljudska. Prev. Fran Bradač. Ilustr. Dušan Klun. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. (Knjižnica Čebelica; 418), 16 str.
- Henning Mankell, 2004: *Skrivnost ognja*. Prev. Irena Madric. Tržič: Učila International. 171 str.
- Iva Procházková, 2011: *Goli*. Prev. Irena Samide. Spr. beseda Bojan Dekleva. Ljubljana: Mladinska knjiga. (Odisej), 292 str.
- Allan Stratton, 2006: *Chandine skrivnosti*. Prev. Andrea Švab. Dob pri Domžalah: Miš. (Zorenja), 252 str.
- Robert Swindells, 1998: *Na hladnem*. Prev. Jakob J. Kenda. Ljubljana: Mladinska knjiga. (Knjigožer), 141 str.
- Robert Swindells, 2000: *Sramota*. Prev. Jakob J. Kenda. Ljubljana: Mladinska knjiga. (Odisej), 141 str.
- Vanna Vannuccini, 2012: *Berlinski zid: Vzhodni Berlin leta 1989*. Prev. Teo Šinkovec. Ilustr. Alessandro Baronciani. Izola: Ark. (Zgodovinski roman za otroke; 6), 123 str.
- Delphine de Vigan, 2012: *No in jaz*. Prev. Alenka Moder Saje. Spr. beseda Špela Razpotnik. Ljubljana: Mladinska knjiga. (Odisej), 303 str.
- Patxi Zubizarreta, 2012: *Usua, prišla si kot ptica = Usua, llegaste por el aire*. Prev. Barbara Pregelj. Ilustr. Elena Odriozola. Medvode: Malinc. 26 str.

Gaja Kos

PLOČNIK *PROTI* KAVČU ALI RABLJENO *PROTI* NOVEMU Revščina v mladinski književnosti s poudarkom na mladinski problemski prozi

Revščina se pojavlja tako v knjigah za najmlajše kot v romanih za mladostnike – predvsem v problemsko naravnanih, kjer so njeni prikazi po pričakovanjih precej bolj radikalni kot v slikanicah. Ni pa v mladinskih romanih prisotna zgolj materialna revščina, pač pa, celo pogosteje, tudi čustvena.

Revščina v (proznih) slikanicah

Najprej beseda o morda nekoliko nejasnem naslovu prispevka; ta seveda nakazuje različne stopnje revščine, kot se pojavljajo v domači in tuji (prevedeni) mladinski književnosti, in sicer od ekstremne revščine do večjega ali manjšega pomanjkanja. Revščina je sicer redkeje centralna tema mladinskih literarnih del

(to velja še posebej za izvirna slovenska dela), pogosto pa je v obliki vzroka ali posledice pomembno priključena kakšni drugi problemski temi.

Če se najprej za trenutek pomudim pri knjigah za najmlajše – v realističnih okvirih je revščina v slikanicah in ilustriranih knjigah relativno redko obravnavana (zato pa toliko pogosteje v pravljicnih oziroma fantazijskih okvirih), pri nas na primer v knjigah Branke Hubman *Zavržene igrčke*, Mojiceje Podgoršek *Tina in Tine*, Dese Muck *Anica in velika skrivnost*. V nobenem primeru ne gre za ekstremno revščino, konci teh besedil so pomirljivi oziroma kar srečni, sporočajo pa naslednje: tudi če si reven, si lahko srečen, revščine se ni treba oziroma se je ne sme sramovati, vsak pozoren posameznik, najsibo otrok ali odrasla oseba, lahko deprivilegiranemu pomaga po svojih močeh. Zanimiv in nekoliko bolj ekstremen primer je poetična slikanica baskovskega pisatelja Patxija Zubizarrete *Usao, prišla si kot ptica*, v kateri je morala junakinja zaradi pomanjkanja, lakote in vojne zapustiti rodno deželo in celo lastno mamo; znašla se je v neznanem svetu, sama z napornimi vprašanji – se je njena mama odločila prav, je res morala ravnati tako, kot je? Toda tudi konec te zgodbe je pomirljiv.

Revščina v mladinski problemski prozi – tuji zgledi

Kot že omenjeno, je vzdušje lahko popolnoma drugačno v mladinski problemski prozi, ki zna biti mnogo bolj mračna in manj optimistična. Primer ekstremne revščine bomo na primer našli v kratkem romanu Michela Brûléja z naslovom *Deček, ki je želel spati*. Dogajanje je postavljeno v Rio de Janeiro, sprva v favelo, kjer dvanajstletni deček Nino živi z mamo, kasneje, po mamini smrti, pa na mestni ulici. Vse, kar protagonist premore, je kos lepenke, zato ni čudno, da razmišlja takole: »Zame bi bilo najbolje, da bi ves čas spal. /.../ Če bi bil mrtev, bi imel mir, nikoli več ne bi bil lačen.« (Brûlé 2007: 28) In takole: »Zame ni več nikjer prostora, niti na pokopališču. Sem manj kot nič.« (Brûlé 2007: 29) Rešitev? Pravzaprav je ni oziroma je skrčena v močan preživetveni nagon in neutemeljeno upanje na boljši jutri.

V oddaljen konec sveta je postavljena tudi zgodba romana *Skrivnost ognja* Henninga Mankella, in sicer v Mozambik, ki je zaradi dolge državljanske vojne ena najrevnejših dežel na svetu. Dvanajstletna Sofia, ki je ostala že brez očeta in rodne vasi in tudi veliko drugega nima, a se ne pritožuje, ostane potem, ko stopi na mino, še brez obeh nog in brez sestre. Avtor pred bralca postavi podobe hude revščine, ki pa niti ni največji problem protagonistke, in zaključi, da je trdna volja zmožna premagati vse in da revno prebivališče in skromen obrok sama po sebi nista najbolj strašna stvar. Kot ugotavlja doktor Raul v zvezi s Sofijino mamo, ki si po vseh nesrečah, ki so jo doletele, izbere še pijanca za očeta svojega novega otroka, je »/.../ najhujša stran revščine ta, da silí ljudi početi stvari, ki si jih ne želijo.« (Mankell 2004: 131)

Sofijina zgodba se vsemu navkljub zaključi z obeti za boljšo prihodnost, prav tako pa tudi v Kanado postavljena zgodba o trinajstletni Sabie iz romana *Pleši z življenjem* Maureen Bayless. Dekle je brezdomka, njena mama je mrtva, oče pa noče o njej ničesar slišati. Tako ji je vsaj zatrjevala mama, jo svarila pred socialno službo in jo učila o pomenu svobode. A ko dekle vendarle dobi v roke socialna delavka, je kredibilnost njene matere postavljena pod vprašaj; izkaže se namreč,

da jo je oče ves ta čas iskal in ji želel zagotoviti ljubeče in varno družinsko življenje, kar končno lahko tudi zares stori, medtem ko Sabie išče odgovore na številna vprašanja: Je mama iz ljubezni ni zmogla deliti z njenim očetom? Se mu je hotela le maščevati, ker jo je zapustil? Ali pa je bila res prepričana, da njegov način življenja zanjo ne bi bil dober? Avtorica se je z brezdomstvom, v katerega je otrok *prisiljen* po volji lastne matere, vsekakor lotila zanimive, kompleksne teme in spotoma – kot ena redkih – socialno službo prikazala kot ne-brezosebno in kot ne-neučinkovito.

Na podlagi omenjenih knjig bi mladi bralec še utegnil priti do zaključka, da je revščina nekaj, kar je daleč, celo samo na drugih kontinentih, a ga, če že ne dnevna poročila, iz tolikšne naivnosti lahko hitro streznijo druge knjige. Bližje našemu okolju je na primer dogajališče romana *No in jaz* Delphine de Vigan, in sicer Pariz, v katerem se stke vez med trinajstletno Lou in osemnajstletno brezdomko No. Kdo je kriv za njeno usodo? Lahko bi rekli, da njena mama, vsaj izvorno. Toda kasneje je krivda tudi njena, saj ji Lou po najboljših močeh pomaga, celo tako, da ji najde mesto v lastni družini, a se No ne zna ali ne zmore znebiti starih vzorcev (med drugim tudi alkoholiziranja) in spet pristane na ulici. Lou je slednjič primorana sprejeti tisto, proti čemur se je sprva borila, torej prepričanje odraslih, da vsega ni moč spremeniti ali popraviti: »Je, kar je, proti marsičemu ne moremo nič. Najbrž se moraš sprijazniti s tem, če hočeš odrasti.« (Vigan 2012: 84) To ji reče oče in to je v konkretnem primeru primorana spoznati tudi Lou, ki ji kljub aktivnemu ukrepanju ni uspelo obrniti usode brezdomne No. V tem pogledu oziroma do te točke je roman distopija. A vendarle ostaja nakazana možnost, da se bo Lou borila naprej, za koga drugega, po principu najprej je treba videti in nato ukrepati, in da bo nemara enkrat tudi uspela. Avtorica torej apelira na senzibilne posameznike, ki znajo videti in želijo preseči absurdnost našega sveta:

»V veselje pošiljamo nadzvočna letala in rakete, na osnovi enega lasu ali majčkenega koščka kože identificiramo zločinca, ustvariti znamo paradižnik, ki ostane tri tedne v hladilniku, ne da bi uvel, v mikroskopski pičici lahko shranimo milijarde podatkov. Ljudi pa puščamo umreti na ulici.« (Vigan 2012: 84)

Revščina v mladinski problemski prozi – domači zgledi

Poglejmo še, kako je z revščino oziroma pomanjkanjem v domači mladinski problemski književnosti. Prisotna je v marsikaterem delu, pogosto pri Janji Vidmar (*Princeska z napako, Pleme, Uspavanka za mladega očka, Kebarie* – in še kje), tudi pri Niki Maj (*Iskanje izgubljenega fanta, Skrivnost za zaprtimi vrati I in II*), zelo obrobno tudi pri Ivanu Sivcu; pri omenjenih so slabe družinske razmere pogosto povezane s prestopništvom, nasiljem, neprilagojenostjo in izločenostjo. Pri Desi Muck v *Lažnivi Suzi* so na primer prav neurejene družinske razmere (oče pije, zaradi skromnih prihodkov staršev živijo v kletnem stanovanju brez kopalnice) tiste, ki protagonistko napeljejo k tako rekoč patološkemu laganju, ki jo šele zares spravi v številne resne težave.

V pogledu revščine je zanimiv tudi roman Igorja Karlovška *Mojca*, v katerem se mora z revščino nenadoma spopasti dekle iz sicer dobro situirane družine. Njen oče je mrtev, mama vegetira v bolnici, babica je hudo dementna, šestnajstletna Mojca pa potem, ko ji zmanjka denarja od štipendije, nima dostopa do financ, kar

jo pripelje v takšno stisko, da si mora denar služiti na ulici z igranjem violine. Avtor opozarja predvsem na pomanjkljivosti v sistemu – Mojca naj bi bila finančno preskrbljena, a hoja od odvetnikov do sodnikov ne obrodi sadov – ker ni polnoletna, ne more do denarja, dodelijo ji le zakonito skrbnico, ki pa ne upošteva Mojčinih osnovnih želja in hoče njeno babico strpati v dom za ostarele ... V romanu *Mojca* imamo torej opraviti z nečim, čemur bi lahko rekli nepotrebna revščina.

Na res hud primer revščine v kombinaciji z zanemarjenostjo naletimo pri Metki Cotič v njenem romanu *Kriva*. Štirinajstletna Sara in njena sestra Janina večino časa živita sami, večkrat lačni, umazani in prestrašeni; Janina pri šestih letih celo ne zna ne govoriti ne hoditi! Kdo je kriv? Gotovo starša, ki sta narkomana, nezmožna poskrbeti za lastne otroke, oče je celo zapleten v kriminalne posle. A nadalje, kot prikaže avtorica, je kriva tudi družba:

»Nihče ni vprašal, v kakšnih razmerah živim. To je narobe z našo družbo, da si odgovorni zatiskajo oči. /.../ Najraje bi se izmaknili neprijetnostim, zato se pretvarjajo, da je vse v najlepšem redu. Če bi se tedaj, ko sem bila še majhna, nekdo zanimal za naše razmere, Janina ne bi trpela.« (Cotič 2003: 128)

Ob tem, ko razpravljam o raznolikih prikazih revščine v domači mladinski književnosti, pa bi veljalo omeniti tudi roman *Na zeleno vejo* Andreja Predina; v njem se avtor manj problemsko naravnano (tudi tako je torej v literaturi moč spregovoriti o neprijaznih platih življenja) in ne brez humorja, predvsem pa z dobro mero ironije, ukvarja s slabšim socialnim statusom in stalnimi poskusi »plezanja na zeleno vejo«.

Ne glede na to, kako resno so knjige ubrane, pa se vse omenjene domače zgodbe končajo z možnostjo boljše prihodnosti, kar bralcu nedvomno predaja optimistično sporočilo – osebno zgodbo je moč spremeniti. Optimizem je torej prisoten in je na mestu, kar pa, mimogrede, ne velja za naivnost, torej za naivne, nerealno ali celo fantastično srečne konce, ki utegnejo sporočati ravno obratno od tega, da rešitve dejansko so mogoče. Princip avtorjev je torej sledeč – družbi nastavljajo zrcalo, hkrati pa imajo moč, tu citiram Marijo Švajncer, avtorico starejšega članka *Etika in mladinska književnost*, da »/.../ z umetniško besedo dajejo svetlobo, upanje v prihodnost in humanost.« (Švajncer 1991: 56) Hitro postane jasno, da so pri tem nekateri tuji avtorji bolj zadržani kot njihovi slovenski stanovski kolegi, da za razliko od domačih obravnavajo revščino tudi v njenih najbolj ekstremnih legah (ko protagonist nima nikogar, niti hrane niti strehe nad glavo) in da je revščina lahko njihova glavna tema, medtem ko ima pri domačih avtorjih (zaenkrat?) predvsem bolj stransko vlogo.

Ne samo moralna, pač pa tudi čustvena revščina

Do zdaj je bilo govora o materialni revščini, skoraj nemogoče pa je ob problemski mladinski prozi ne spregovoriti tudi o čustveni revščini oziroma natančneje, o revščini medosebnih in družinskih odnosov, ki utegne imeti na mladostnika še precej hujše, globlje in trajnejše posledice kot materialna revščina. Nanjo v različnih oblikah in stopnjah lahko naletimo v skoraj vseh domačih mladinskih problemskih delih in seveda tudi v mnogih tujih, kar je, v kolikor verjamemo, da se v literaturi zrcali družba, precej zaskrbljujoče.

Nicholas Tucker, ki se ukvarja z vzgojno psihologijo, kulturnimi študijami in mladinsko književnostjo, zanimivo razmišlja o dvosmerni povezavi literature in psihologije ter sociologije. Meni, da je k spremembam v otroških in mladinskih knjigah, kakršne so na primer novi, bolj drzni poudarki (na primer spolni občutki itd.), pripomogla prav večja odkritost, ki je bila posledica »psihoanalitične revolucije« (Tucker 1992: 164). Pod vplivom slednje se je v knjigah kot normalen družinski fenomen lahko začelo pojavljati na primer tudi rivalstvo med brati in sestrami. Tucker dodaja, da so avtorji poznega dvajsetega stoletja to prignali celo do takšne mere, da so družine, ki dobro shajajo, v sodobni mladinski književnosti skoraj neprizotne. Mimogrede, ena redkih izjem, ki v domači mladinski književnosti družino prikazuje kot trdno, bolj ali manj harmonično celico, je Slavko Pregl.

Drži, da so številne družine v mladinskih knjigah disfunkcionalne, odnosi med posameznimi člani pa prignani do takšnih (nasilnih) skrajnosti, da imamo v romanu Nike Maj *Skrivnost za zaprtimi vrati I in II* opraviti z dvakratnim poskusom uboja protagonista s strani mačehe, v romanu Janje Vidmar *V imenu ljubezni* zaljubljena protagonista zavoljo družinskega nasprotovanja ne vidita drugega izhoda kot v skupnem samomoru, v romanu *Debeluška* iste avtorice protagonistka smrtonosno hujša pod diktaturo mame, ki celo sovraži, če jo Urša imenuje mama, v že omenjenem romanu *Kriva* pa se starša za svojega otroka ne pobrigata niti toliko, da bi ga (do šestega leta starosti) naučila govoriti in hoditi! Šestnajstletna Ana iz romana *Modri pulover* Marinke Fritz-Kunc, ki jo starša obsedeno kontrolirata in z njo in njenim bratom tudi fizično obračunavata (vse to se dogaja za fasado urejene družine, kar ni osamljen primer!), razmišlja takole: »Žal mi je, da sta me spravila na svet. Ležem na posteljo in z mislijo na smrt počasi padam v sanje.« (Fritz-Kunc 2003: 50) Roman se zaključuje z njeno odločitvijo: »Prijavit grem svojega očeta!« (Fritz-Kunc 2003: 111); a za razliko od nje, mnogi (literarni junaki) poguma za takšen korak nikoli ne zberejo. Na tem mestu navajam samo nekaj najbolj ekstremnih primerov fizičnega (zraven seveda sodi tudi spolno nasilje odraslih družinskih članov nad otroki!) in psihičnega nasilja staršev oziroma družinskih članov nad otroki; mnogi pa so tudi primeri, ko se starši zavestno (torej ne pod vplivom trdih drog, alkohola ipd.) distancirajo od svojih otrok, tako na primer v romanu Iva Zorman *V sedemnajstem*, v katerem se izkaže, da sta starša svojo hčer do začetka šole preprosto pustila v oskrbi tete, zaradi česar dekle obhajajo črne misli: »V takih trenutkih mi je katerikrat bilo, da bi umrla in se znova rodila ljudem, ki me bodo imeli radi.« (Zorman 2005: 69) Tudi v romanu *Temno sonce* Nejke Omahen starša potem, ko njuna hči doživi prometno nesrečo in oslepi, z njo ne znata več živeti in jo preselita k teti in stricu. Verjetno ni potrebno posebej poudariti, koliko protagonistov se, kljub temu da živijo skupaj s starši, počuti osamljeno ... Našteti bi bilo torej moč še celo vrsto primerov, ki pričajo o hudi čustveni revščini, ki pustoši v knjižnih družinah, bržkone in na žalost pa tudi v (pre)nekaterih realnih.

Kaj dajo lahko knjige, ki obravnavajo revščino, bralcu?

Od mladinske književnosti, ki se tako ali drugače ukvarja z vprašanjem oziroma problemom revščine, seveda ne gre pričakovati konkretnih rešitev in predlogov (červno jih nekateri avtorji bolj in manj eksplicitno tudi ponujajo), a se kljub temu utegne izkazati za koristno. Kako? Deprivilegiranim bralcem da vedeti, da niso

edini in da niso sami, da nimajo nobenega razloga za sram in sklonjeno glavo in da je pot iz revščine mogoča. Vse ostale bralce utegne v procesu identifikacije s protagonisti naučiti empatije in spoštovanja vseh, ne glede na razlike, razbiti utegne predsodke in razširiti pogled, okrepiti senzibilnost in zmanjšati ignoranco, spodbujati dialog in razvijanje odnosov z drugimi in drugačnimi. Kako uspešna je lahko pri tem, pa nenazadnje zavisi tudi od njene literarne kvalitete in prepričljivosti ter od senzibilnosti bralcev.

Ko smo že pri tem, še beseda o literarni kvaliteti – ta žal večkrat umanjka in bi bilo zato morda celo bolj ustrezno (in še v slogu prispevka) kot o njej, govoriti o literarni revščini. Ta je največkrat povezana z jezikovno in slogovno ubornostjo, s psihološko nedodelanimi in neprepričljivimi karakterji, s stereotipnimi prikazi in situacijami, v slikanicah tudi z neizvirnimi zasnovami, pogosto pa se primeri, tudi v nekaterih od omenjenih knjig, da avtorji v pripoved pritegnejo preveč problemov in izgubijo pravi fokus oziroma ponekod ostajajo preveč na površini (občutek prenatrpanosti tako dobi bralec na primer v romanu *Mojca* in v obeh omenjenih romanih Nike Maj). Primer dobre prakse je na primer roman *Na zeleno vejo*, ki se ukvarja z revščino, a nikakor ni reven – štajersko dogajališče spretno oživi z rabo dialekta, predvsem pa ga odlikuje izrazit smisel za ironijo. Ta seveda še zdaleč ni vselej na mestu, a napisati dobro knjigo se da seveda tudi brez nje ...

Naj se za zaključek še za trenutek pomudim, brez kančka ironije, pri možnih vplivih knjig na realno življenje. Že omenjeni Tucker pozitivno vlog knjig razume takole: »/.../ omogočajo učencem, da skozi diskusijo, primerjanje in introspekcijo bolje spoznajo tako sebe kot tudi druge.« (Tucker 1991: 170) Tudi Martha Crippen razmišlja o vrednosti oziroma koristih mladinske književnosti, ki jih najde v naslednjem: »/.../ velja izpostaviti, da mladinska književnost učencem ponuja možnost, da se nanjo odzovejo in razvijejo lastna mnenja o temi.« (Crippen 2012) Nadalje omenja, da lahko »/.../ učencem zagotovi pot, da se učijo o lastni kulturni dediščini in o kulturi drugih.« (Crippen 2012) in ob tem opozarja, da se je potrebno izogibati literature, ki temelji na stereotipih. »Tretjič, mladinska književnost pomaga učencem, da razvijejo čustveno inteligenco. Zgodbe imajo moč, da spodbujajo čustveni in moralni razvoj. /.../ Mladinska literatura spodbuja učence, da razmišljajo globlje o svojih lastnih čustvih.« (Crippen 2012) In še: »Mladinska književnost s tem, ko spodbuja učence, da sprejemajo druge in njihove razlike, lahko pospešuje družbeni razvoj.« (Crippen 2012) Književnost – tudi ali sploh takšna, ki se loteva perečih problemov naše družbe oziroma družbe nasploh – je torej, če povzamem, dragocena tudi zato, ker lahko spodbuja osebni razvoj svojih bralcev, posledično pa tudi družbenega; in to nikakor ni zanemarljivo!

Literatura

Delphine de Vigan, 2012: *No in jaz*. Prevod Alenka Moder Saje. Spremnna beseda Špela Razpotnik. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Odisej).

Henning Mankell, 2004: *Skrivnost ognja*. Prevod Irena Madric. Tržič: Učila International.

Marija Švajncer, 1991: Etika in mladinska književnost. *Otrok in knjiga* 32. 53–56.

Marinka Fritz-Kunc, 2003: *Modri pulover*. Spremnna beseda Azra Kristančič. Grosuplje: Partner Graf.

Martha Crippen, 2012: The Value of Children's Literature. *Oneota reading Journal*. <http://oneotareadingjournal.com/2012/value-of-childrens-literature/>

Metka Cotič, 2003: *Kriva*. Spremnna beseda Tadej Čater. Ljubljana: Karantanija (Zbirka Najhit: zbirka uspešnic za najstnike).

Michel Brûlé, 2007: *Deček, ki je želel spati*. Prevod Radojka Vrančič. Ilustracije Ivan Milutchev. Ljubljana: Vale-Novak.

Nicholas Tucker, 1992: Good Friends, or Just Acquaintances? The Relationship between Child Psychology and Children's Literature. V: Peter Hunt (ur.): *Literature for Children: Contemporary Criticism*. London: Routledge. 156–173.

Ivo Zorman, 2005: *V sedemnajstem*. Ljubljana: DZS (M knjiga).

Anja Štefan

REVŠČINA V SLOVENSKIH ČUDEŽNIH PRAVLJICAH

Z izrazom ljudske ali folklorne pripovedi poimenujemo nepregledno množico gradiva, ki vključuje številne motive in jih na različne načine prepleta, hkrati pa tudi isti motiv v isti zgodbi ponuja v obliki mnogih različic. Izbira besed, zgodbeni zasuki in sporočilnost od različice do različice nihajo, včasih blago, včasih močno. Zato bi morala biti študija, ki bi želela natančneje spregovoriti o pojavljanju revščine v ljudskih pripovedih, zelo obširno zasnovana. Tukajšnje pisanje nima drugih ambicij, kot da revščino, ki jo v povezavi s pripovednim izročilom pogosto dojemamo zelo posplošeno, konkretizira s primeri iz kvalitetnega gradiva in ob tem nakaže razslojenost pojava in povezave z realnim življenjem nekoč in danes.

Gradivo, na katerem pojavljanje revščine opazujem, so slovenske čudežne pravljice, ki jih je zapisal ali posnel Milko Matičetov. Gre za pripovedi mojstrskih ljudskih pripovedovalcev, zato pojav revščine skozi njihove besede zaživi bolj slikovito, kot nam je znano iz mnogih drugih uresničitev ljudskih pripovedi. Poglejmo torej k vzrokom zanjo in njenim posledicam.

1. Revščina je tu, ker se je preprosto prenesla iz prejšnjega rodu. Revni starši nimajo otrokom kaj zapustiti. V pravljici *O očetu, ki se je na eno oko jokal, na eno pa smejal*, kot jo je povedal Anton Dremelj – Resnik iz Petrušnje vasi, izvemo:

Enkrat je živel en oče na koncu vasi (...), ki se je zmeraj na eno oko jokal, na eno pa smejal. Pa vpraša starejši sin očeta:

»Oče, zakaj se zmeraj na eno oko jokaš, na eno pa smeješ?«

Pravi oče: »Veš, kaj ti povem – veste, kaj vam povem, sinovi? Zato se smejem, ker ste vsi trije tako pridni – za pomagati, za iti po delu, za vsako tako reč. Ampak, ker pa ne bom mogel jaz vam popolnoma nič zapustiti, ker nimam čisto nič, zato se pa na eno oko jokam. Ker vam pač ne bom imel kaj dati. (...).«